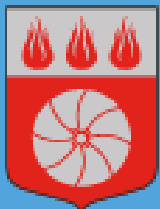

Riktlinjer för dagvattenhantering i Höörs kommun

Datum och paragraf: 2026-09-02 § 79
Beslutande organ: Kommunfullmäktige
Nästa revidering: 2030

Diarienummer kommunstyrelsen: KSF 2026-415
Diarienummer facknämnd: VA 2026-112
Gäller från och med: 2026-10-01

Höörs
kommun

mittskåne
vatten

Innehåll

Vad är dagvatten?.....3

Riktlinjernas roll

Avgränsningar

Uppföljning

Grundprinciper.....4

Verksamhetsområde och anslutning.....5

Utökning av verksamhetsområde

Utanför verksamhetsområdet

Anslutning till allmänt dagvatten

Ansvarsfördelning.....6

Ansvar för dagvatten

Ansvar vid översvämning

Fördröjning av dagvatten.....7

Dimensionerande regn

Utsläppsflöde

Klimatfaktor

Fördröjningsvolym

Rening av dagvatten.....8

Reningsbehov

Föroreningsberäkning

Kravställning

Utformning av dagvattenanläggningar.....9

Självfall

Infiltration och perkolation

Grundvattenpåverkan

Form och släntlutning

Växtlighet

Avstängningsventil

Nödbrädd och förbiledning

Säkerhet

Samordning med annan vattenhantering

Drift och underhåll.....11

Skötsel fördelning för öppna anläggningar

Skötselplan

Plan- och byggprocessen.....12

Lämplig markanvändning

Övergripande planering

Detaljplanering

Projektering och genomförande

Bygg- och marklov

Anmälan och tillstånd

Bilagor

- Bilaga 1 – Definitioner
- Bilaga 2 – Ansvarsfördelning

Vad är dagvatten?

Dagvatten definieras som tillfälligt avrinnande vatten på markytan såsom regnvatten, smältvatten från snö och tillfälligt uppträngande grundvatten. Dagvatten avleds till ytvatten eller grundvatten via ledningar, diken eller naturliga avrinningsvägar, och kan definieras både som avloppsvatten och som naturmarksavrinning. Se bilaga 1 "Definitioner" för fler beskrivningar av ord och begrepp kopplade till dagvatten.

Med ett förändrat klimat, växande samhällen och en ökad spridning av föroreningar i miljön har dagvattenhantering blivit allt viktigare. Dagvatten kan orsaka översvämning i bebyggda områden och kan transportera föroreningar till sjöar, vattendrag och grundvatten. En hållbar dagvattenhantering innebär att dagvatten från samhällen vid behov fördröjs och renas innan det når recipienterna, för att minska risken för skador vid översvämning eller förorening av recipienten och miljön. För att uppnå en hållbar dagvattenhantering krävs en kommunövergripande samverkan mellan olika aktörer på kommunen, fastighetsägare, olika väghållare med flera hela vägen från tidig planering till genomförande och drift.

I ett led mot att nå en hållbar dagvattenhantering har dessa riktlinjer tagits fram i samarbete mellan tjänstemän från Hörby kommun och Höörs kommun, med Mittskåne Vatten som projektledare. Vardera kommunfullmäktige beslutar om sina egna riktlinjer, men upplägget på dokumentet är detsamma i de båda kommunerna.

Riktlinjernas roll

Syftet med riktlinjerna för dagvattenhantering är att tydliggöra ansvarsfördelningen för hantering av

dagvatten och annat naturligt förekommande vatten, samt sätta strukturen för samarbete och arbetsfördelning mellan de aktörer som ansvarar för dagvattenhanteringen inom kommunen. Vidare är riktlinjernas syfte att beskriva de principer som ska användas vid planering och utformning av allmän dagvattenhantering, det vill säga den dagvattenhantering som VA-huvudmannen ansvarar för, i Höörs kommun.

Målet med riktlinjerna för dagvattenhantering är att skapa en tydlig och gemensam arbetsgång för att uppnå hållbara dagvattensystem i både ny och befintlig bebyggelse i kommunen.

Avgränsningar

I detta dokument och dess bilagor beskrivs den övergripande ansvarsfördelningen mellan olika aktörer som ansvarar för hantering av dagvatten eller annat naturligt förekommande vatten inom kommunen. Det kan i vissa fall finnas avtal eller andra aktörer än de beskrivna, vilket kan ändra ansvarsfördelningen i det specifika fallet.

De principer och riktlinjer som beskrivs gäller för allmän dagvattenhantering. Principer och riktlinjer för enskild dagvattenhantering eller för hantering av skyfall, naturmarksavrinning och liknande omfattas inte.

Uppföljning

Riktlinjerna för dagvattenhantering ska ses över varje mandatperiod och aktualiseras vid behov. Mittskåne Vatten ansvarar för samordning av översynen.

Grundprinciper

I Höörs kommun finns fem grundprinciper som styr inriktningen för arbetet med dagvattenhantering och som riktlinjerna baseras på.

1. Dagvattenfrågan ska hanteras i planeringsskedet i allt arbete i kommunen, både i ny och befintlig bebyggelse. Mark och resurser ska avsättas för att en långsiktigt hållbar dagvattenhantering ska kunna genomföras och underhållas.
2. Rening och fördröjning av dagvatten ska utformas med hänsyn till platsens och recipientens förutsättningar, dagvattnets föroreningsinnehåll och förväntade klimatförändringar.
3. Dagvatten ska renas och fördröjas nära källan. Där det är lämpligt med avseende på geoteknik och föroreningsgrad ska god grundvattenbildning bibehållas.
4. Vid ny- och ombyggnation ska markens höjdsättning utformas för att så långt som möjligt bibehålla naturlig topografi och rinnvägar för vattnet.
5. Dagvatten ska ses som en resurs och användas för att skapa ekosystemtjänster såsom rekreation, upplevelser, lek, naturvärden och biologisk mångfald.

Verksamhetsområde och anslutning

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas allmän dagvattenhantering i ett större sammanhang, ska det upprättas ett så kallat verksamhetsområde för dagvatten, enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Det är inom detta område som VA-huvudmannens ansvar för dagvattenhantering gäller.

Det finns två olika vattentjänster för dagvatten: "dagvatten fastighet" och "dagvatten gata". Dagvatten fastighet omfattar dagvatten från fastighetsmark, medan dagvatten gata omfattar dagvatten från gator och annan allmän platsmark såsom parker, parkeringar eller liknande. Ett verksamhetsområde kan omfatta antingen den ena eller båda vattentjänsterna.

I Höörs kommun finns beslutade verksamhetsområden för dagvatten i Höörs tätort, Snogeröd, Tjörnarp och en del av Norra Rörum, se figur 1. Vid anslutning till det allmänna dagvattensystemet, och vid utökning av verksamhetsområde för dagvatten, ska Mittskåne Vattens rutin för VA-anslutningar och verksamhetsområden tillämpas.

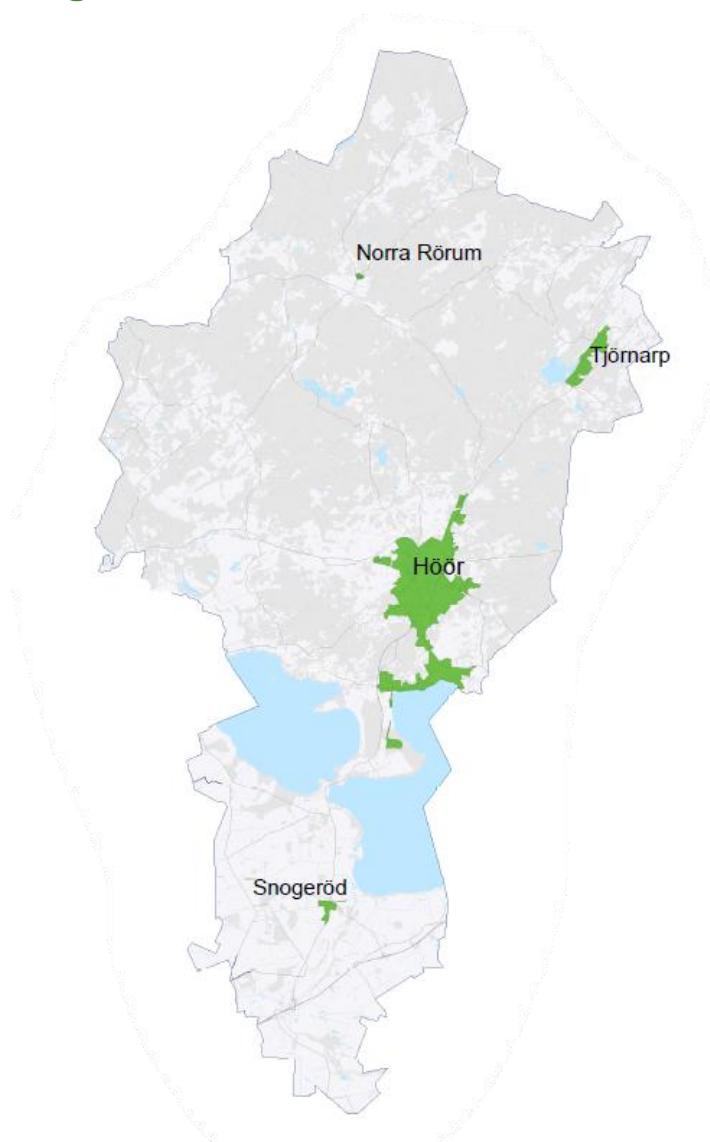
Utökning av verksamhetsområde

När det uppstår ett behov av att ordna allmän dagvattenhantering för en fastighet eller ett område tas det fram ett förslag på utökning av verksamhetsområde som beslutas av kommunfullmäktige. Det är miljöenheten och de olika enheterna inom samhällsbyggnadssektorn som tillsammans ansvarar för att bedöma om det finns ett behov av allmän dagvattenhantering. Utredningar gällande behovsbedömningar bekostas av skattekollektivet.

Behovet kan se olika ut för vattentjänsterna dagvatten fastighet och dagvatten gata, och det är viktigt att det endast upprättas verksamhetsområde för den eller de vattentjänster som det finns ett behov av. Det är också viktigt att verksamhetsområdet endast täcker det geografiska område där behovet finns. Kommunalt ägande av mark eller väg innebär inte per automatik att det finns ett behov av att marken eller vägen ska ingå i verksamhetsområde för dagvatten fastighet och/eller dagvatten gata.

Utanför verksamhetsområdet

Utanför beslutat verksamhetsområde för dagvatten är det respektive fastighetsägare, väghållare eller samfällighet som har ansvar för dagvattenhanteringen från fastigheten eller vägen fram till recipienten. Både inom och utanför verksamhetsområdena utövar Miljöenheten tillsyn över fastigheters eller verksamheters dagvattenhantering vid behov.

Figur 1: Karta över verksamhetsområde för dagvatten i Höörs kommun, där grön färg visar verksamhetsområdenas utbredning.

Anslutning till allmänt dagvatten

Dagvatten kan avledas till det allmänna dagvattensystemet antingen med eller utan en så kallad förbindelsepunkt. Förbindelsepunkten är en juridiskt definierad punkt som utgör gränsen mellan fastighetsägarens VA-installation och VA-huvudmannens VA-anläggning. Vanligtvis är punkten belägen ungefär 0,5 meter utanför fastighetsgränsen.

När en fastighets eller en vägs dagvatten kan avledas ytligt till en öppen dagvattenanläggning, utan ledning, behövs ingen förbindelsepunkt. I dessa fall ges fastighetsägaren eller väghållaren en anvisad yta där de får lov att släppa sitt dagvatten. Avgift tas ut för anslutning både med och utan förbindelsepunkt enligt gällande VA-taxa.

Ansvarsfördelning

Ansvar för dagvattenhantering regleras främst i miljöbalken (MB), lagen om allmänna vattentjänster (LAV) samt plan- och bygglagen (PBL). Andra lagar som påverkar dagvattenfrågor är bland annat jordabalken, anläggningslagen och ordningslagen. De aktörer som ansvarar för dagvattenhantering är fastighetsägare, huvudmän för allmän platsmark, väghållare, VA-huvudmannen, kommunala plan- och bygglösenheter samt markavvattningsföretag.

I Höörs kommun är det Höörs Fastigheter som äger kommunala fastigheter samt Gat- och parkenheten som är huvudman för kommunal allmän platsmark och väghållare för kommunala vägar. VA-huvudmannen är kommunstyrelsen men representeras av Mittskåne Vatten, och de kommunala plan- och bygglösenheterna är Strategiska enheten samt Plan, bygg och projekt. Ansvar för tillsyn ligger på Miljöenheten och Länsstyrelsen.

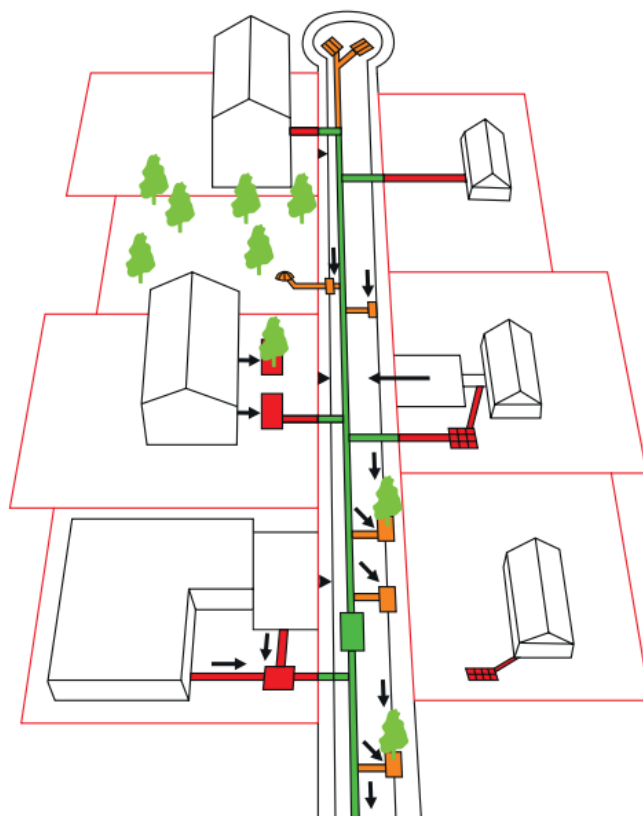
I detta kapitel ges en övergripande beskrivning av ansvarsfördelningen. Se bilaga 2 "Ansvarsfördelning" för en mer detaljerad beskrivning.

Ansvar för dagvatten

Hantering av dagvatten inom fastighetsmark och allmän platsmark är fastighetsägarens respektive huvudmannen för den allmänna platsmarkens ansvar. När anslutning till det allmänna dagvattensystemet finns innebär ansvaret att avleda dagvattnet till förbindelsepunkten, se figur 2. När anslutning till det allmänna dagvattensystemet inte finns innebär ansvaret att antingen omhänderta dagvattnet inom fastigheten eller den allmänna platsen, eller se till att det avleds på lämpligt vis till omkringliggande miljö. I båda fallen omfattar ansvaret all dagvatteninstallation som endast hanterar fastighetens eller den allmänna platsens dag- och/eller dränvatten, såsom ledningar, brunnar, pumpstationer och stenkistor. Väghållaren ansvarar för gatuavvattning och för de brunnar, ledningar och liknande som enbart avleder vägens dagvatten.

Inom verksamhetsområde för dagvatten ansvarar VA-huvudmannen för att leda vidare dagvattnet från fastighetsmarken och den allmänna platsmarken till recipienten, och vid behov fördröja och/eller rena dagvattnet på vägen. Detta ansvar omfattar normala regn upp till en viss återkomsttid, ofta 10- eller 20-årsregn. De regnvolymer som överstiger de normala regnen, det vill säga skyfall, är det varje aktörs eget ansvar att skydda sin egendom mot.

Vid kommunal planering och handläggning av ny eller förändrad bebyggelse eller markanvändning, ansvarar kommunen för att utreda planens eller lovets lämplighet

Figur 2. Principskiss över ansvar för dagvattenhantering inom verksamhetsområde för dagvatten. Grön färg representerar VA-huvudmannens ansvar, röd färg fastighetsägarens och orange färg huvudmannen för den allmänna platsens eller väghållarens. (Skissen är lånat från Uppsala kommuns handbok för dagvattenhantering, 2014)

med avseende på god dagvattenhantering och skydd mot översvämning.

Ansvar vid översvämning

Det är orsaken till en översvämning som avgör vem som ansvarar för åtgärder och eventuellt skadestånd. Mittskåne Vatten ansvarar för brister i det allmänna dagvattensystemet, medan väghållaren ansvarar för brister i gatuavvattningen. Sådana brister kan exempelvis vara stopp eller undermålig kapacitet. Vid brister i den kommunala planeringen av ny eller förändrad bebyggelse är kommunen skadeståndsskyldig i 10 år efter antagen detaljplan. Utanför detaljplanelagt område gäller den 10-åriga skadeståndsskyldigheten från beslut om bygglov eller förhandsbesked. Efter det läggs ansvaret över på fastighetsägare, huvudmän för allmän platsmark och väghållare.

Det är varje aktörs eget ansvar att skydda sin egendom mot översvämning till följd av regnvolymer eller andra händelser som ligger utanför Mittskåne Vattens, väghållarens och kommunens ansvar. Det är dessutom varje aktörs ansvar att i skälighetsomfattning säkerställa att vatten från ens fastighet, väg eller dagvattenanläggning inte orsakar skada på andras fastigheter eller på miljön vid dessa händelser.

Fördröjning av dagvatten

Med ett förändrat klimat och ökad andel hårdgjord yta till följd av växande samhällen förväntas ökade dagvattenflöden. Befintliga dagvattensystem är oftast inte dimensionerade enligt dagens krav eller för tillkommande områden och förtätningar. Dessutom kan recipienterna som tar emot dagvattnet vara känsliga för ändrade flöden. För att de ökade flödena inte ska orsaka skada på bebyggelse, infrastruktur eller recipient är det därför ofta nödvändigt att fördröja dagvattnet.

För att undvika kostsamma uppdimensioneringar i befintliga ledningsnät är det ofta fördelaktigt att fördröja dagvattnet nära källan. Fördröjning av dagvatten kan även vara viktigt under torra perioder, då en väl utformad dagvattenhantering kan skapa möjligheter att använda uppsamlat dagvatten till bevattning eller liknande.

I detta kapitel beskrivs de förutsättningar som ska beaktas vid bedömning av fördröjningsbehov samt vid beräkning och planering av allmän dagvattenfördröjning. Utöver de beskrivna förutsättningarna ska gällande branschstandard enligt Svenskt Vattens senaste publikationer tillämpas.

Dimensionerande regn

Dimensionerande regn motsvarar den återkomsttid på regn som Mittskåne Vatten ansvarar för att omhänderta inom ett område. Det dimensionerande regnet ska följa Svenskt Vattens branschstandard och kan variera i olika områden. För nya områden görs en bedömning av vilken återkomsttid som är lämplig. Bedömningen ska göras gemensamt av de olika enheterna inom Samhällsbyggnadssektorn i tidigt skede och ska baseras på möjligheterna att hantera dagvatten inom området samt konsekvenserna vid bräddning av den allmänna dagvattenanläggningen. I befintlig miljö är det den standard som rådde vid anläggandet av dagvattensystemet som avgör det dimensionerande regnet.

Utsläppsflöde

Utsläppsflödet från en dagvattenanläggning som leds vidare till dagvattennätet eller till en recipient ska anpassas efter lokala förutsättningar såsom markavvattningsföretag, befintligt ledningsnät och recipientens kapacitet. Vid exploatering och nybebyggelse ska nya anslutningar till det befintliga allmänna dagvattennätet i första hand anpassas till dagvattennätets dimensionerade kapacitet. Om förutsättningarna för detta är svåra ska det göras en bedömning av om det kan vara fördelaktigt att i stället dimensionera upp det befintliga nätet och anlägga eventuell fördröjning längre nedströms. Bedömningen görs av Mittskåne Vatten i samverkan med Strategiska enheten och/eller Plan,

bygg och projekt och ska ta hänsyn till ekonomi, teknik och miljö både i anläggningsfasen och för den långsiktiga driften.

Vid förändringar av befintlig bebyggelse eller markanvändning, där fastigheten eller marken har en befintlig anslutning till det allmänna dagvattensystemet, ska den befintliga anslutningen behållas och inte förändras. Om förändringen av bebyggelsen eller markanvändningen medför ökad dagvattenavrinning är det fastighetsägarens ansvar att se till att den ökade avrinningen inte orsakar skada på den egna eller andras fastigheter eller på miljön.

När det ska ordnas ett nytt utlopp till en recipient, eller när ett befintligt utlopp till en recipient förändras, ska utsläppsflödet anpassas efter recipientens kapacitet och känslighet. Det är i detta fall den aktör som initierar förändringen som ansvarar för att utreda lämpligt utsläppsflöde. När utloppet är eller ska bli en del av den allmänna dagvattenanläggningen ska Mittskåne Vatten alltid godkänna det föreslagna utsläppsflödet.

Klimatfaktor

Vid dimensionering av nya eller förändrade dagvattensystem ska klimatfaktor enligt Svenskt Vattens gällande branschstandard användas. Klimatfaktor ska inkluderas i beräkningar för planerad situation samt för befintliga områden som anlagts år 2016 eller senare, eftersom det var då standarden gällande klimatfaktor infördes. I beräkningar för befintliga områden som anlagts tidigare än 2016 ska klimatfaktor inte inkluderas.

Fördröjningsvolym

Vid beräkning av volym för dagvattenfördröjning ska den varaktighet som ger störst volym för det dimensionerande regnet antas. Avbördningsfaktor ska inkluderas när utloppsflödet förväntas variera med vattentryck, men inte när strypningen utgörs av en flödesregulator som tillåter samma utloppsflöde oavsett vattentryck.

Rening av dagvatten

Dagvatten är i grunden ett rent vatten men transporterar med sig föroreningar i olika grad och är därför en källa till miljöpåverkan. De vanligaste föroreningarna som transporteras med dagvatten är tungmetaller, oljor och näringsämnen. På senare år har även förekomsten av mikroplaster, bekämpningsmedel och PFAS aktualiserats, på grund av deras skadliga påverkan och långa nedbrytningstid. Utsläpp från allmänna dagvattenanläggningar regleras av miljöbalken och miljökvalitetsnormerna (MKN), vilket innebär att nya eller förändrade utlopp inte får försämra recipientens status eller möjlighet att uppnå MKN. Det blir därför ofta nödvändigt att rena dagvattnet.

I detta kapitel beskrivs de förutsättningar som gäller vid bedömning och kravställning av dagvattenrening.

Reningsbehov

Vid nybebyggelse samt vid förändrad bebyggelse eller markanvändning ska behovet av dagvattenrening utredas och bedömas av den som initierar förändringen. Behovet ska baseras på den planerade förändringens påverkan på föroreningsbelastning till recipienten eller omkringliggande miljö samt på recipientens förutsättningar och MKN. Utredningen med bedömning granskas av Miljöenheten i detaljplaners samråds- och granskningsskede samt i anmälan om ny eller förändrad dagvattenanläggning. Miljöenheten lämnar då synpunkter eller bedömningsunderlag inom ramen för planprocessen eller ramen för anmälan och tillsyn.

Behov av dagvattenrening kan även behöva utredas i befintlig miljö där det inte planeras någon förändring, om Miljöenheten ser en föroreningsrisk. Miljöenheten kan i dessa fall förelägga både Mittskåne Vatten och enskilda verksamhetsutövare eller fastighetsägare att

utreda föroreningsbelastningen från det allmänna dagvattennätet eller från den enskilda verksamheten eller fastigheten.

Föroreningsberäkning

I många fall behöver behovet av dagvattenrening utredas med en föroreningsberäkning. Beräkning ska då göras av områdets föroreningsbelastning i halt och mängd för befintlig och planerad situation. Om reningsbehov föreligger ska även beräkning göras för planerad situation med föreslagna reningsåtgärder.

Kravställning

När det finns behov av dagvattenrening kan krav ställas på maximal nivå av ett eller flera specifika ämnen i dagvattenutsläpp. För utsläpp till en recipient kan Miljöenheten ställa krav på VA-huvudmannen, verksamhetsutövare och fastighetsägare enligt miljöbalken. Miljöenheten gör i varje enskilt fall en bedömning av godtagbar föroreningsbelastning och ställer krav på redovisning i form av egenkontrollprogram, provtagning eller liknande. Bedömningen baseras på recipientens känslighet och MKN.

För utsläpp till det allmänna dagvattennätet kan VA-huvudmannen ställa krav på verksamhetsutövare eller fastighetsägare, enligt KFVA. Kraven ska säkerställa att utsläppet inte försvårar den allmänna dagvattenhanteringen. För tillståndspliktig verksamhet kan även Miljöenheten ställa krav gällande föroreningsbelastning i dagvattenutsläpp från verksamheten, även när utsläppet sker till det allmänna dagvattennätet. Även i dessa fall bedömer kravställaren godtagbar föroreningsbelastning och redovisningsform i varje enskilt fall.

Utformning av dagvattenanläggningar

En dagvattenanläggning är en anordning vars syfte är att avleda, fördröja och/eller rena dagvatten, såsom en ledning, ett dike, en brunn, en damm, ett underjordiskt magasin eller liknande. Dessa olika anordningar kan utformas på olika vis, till exempel som öppna eller slutna system med genomsläpplig eller tät botten, med permanent eller tillfällig vattenspiegel och med eller utan växtlighet.

Val av anläggningstyp, och utformningen av en anläggning, ska baseras på fördröjningsbehov, reningsbehov, områdets och recipientens förutsättningar, förutsättningar i befintligt dagvattensystem, skötsel-aspekter samt säkerhetsaspekter.

När det är förenligt med anläggningens tekniska syfte bör anläggningen utformas för att även gynna andra värden såsom rekreation, biologisk mångfald och estetik. Av den anledningen är det ofta fördelaktigt med öppna dagvattensystem. Öppna ytor för dagvattenhantering har dessutom potential till högre volymkapacitet, högre reningsgrad, bättre flödesutjämning och bättre skydd mot översvämning än slutna, underjordiska anläggningar.

I detta kapitel beskrivs övergripande riktlinjer som ska följas vid utformning av allmänna dagvattenanläggningar. Utöver de beskrivna riktlinjerna ska Mittskåne Vattens tekniska standard för ledningsnät och dagvattenanläggningar följas.

Självfall

Pumpning bör inte förekomma på det allmänna dagvattennätet då det medför en ökad översvämningsrisk, sämre hushållning med naturresurser samt ökade driftkostnader. Nya dagvattensystem ska därmed utformas med självfall så långt som möjligt.

Infiltration och perkolation

Infiltration och perkolation av dagvatten ska eftersträvas för att upprätthålla en god grundvattenbildning. Där det finns risk för förorening av grundvattnet ska dock dagvatten omhändertas på annat sätt än med infiltration eller perkolation, eller renas på annat sätt innan det tillåts infiltrera eller perkolera till grundvattnet. Det är den aktör som initierar infiltrations- eller perkolationsanläggningen som ska utreda påverkan på grundvattnet och redovisa detta i en anmälan av ny eller förändrad dagvattenanläggning till Miljöenheten.

Grundvattenpåverkan

Vid planering och projektering av nya dagvattenanläggningar behöver grundvattennivån vid den föreslagna placeringen vara känd. Anläggningen ska dimensioneras och utformas med hänsyn till den förväntade högsta grundvattennivån, så att tillräcklig kapacitet är tillgänglig även när grundvattnet står högt. Om en ny eller förändrad anläggning utformas så att den alltid eller periodvis även rymmer grundvatten, ska den kvalitativa och kvantitativa påverkan på dag- och grundvattnet utredas av den aktör som initierar anläggningen.

Form och släntlutning

En anläggning vars syfte är att fördröja och/eller rena dagvatten ska utformas så att flödet bromsas upp innan det leds vidare till ledningsnätet eller recipienten. Om möjligt ska uppbromsningen uppnås med hjälp av anläggningens form samt placering av in- och utlopp. Om det inte är möjligt ska avskärmningar placeras i anläggningen för att styra och bromsa upp flödet.

För öppna dagvattendammar bör släntlutningen inte överstiga 1:6, med avseende på säkerhet och tillgänglighet vid underhåll.

Växtlighet

Växter kan förbättra VA-funktionen i en öppen dagvattenanläggning genom uppbromsning, flödesfördelning och rening. Växter kan även användas för att göra kanten till anläggningen svårpasserad för små barn, så länge växtligheten inte försvårar upptäckt av en nödställd person. Dessutom bidrar växter till andra värden såsom biologisk mångfald och estetik. Öppna dagvattenanläggningar ska därför utformas med växtlighet som är anpassad efter aktuellt fördröjnings- och reningsbehov samt platsens förutsättningar.

Avstängningsventil

De dagvattenanläggningar som tar emot dagvatten från ett område med hög risk för olycksutsläpp ska förses med avstängningsventil vid anläggningens utlopp för att möjliggöra uppsamling av eventuellt utsläpp. Exempel på sådana områden kan vara ett område med miljöfarlig verksamhet eller en väg som tillåter transport av farligt gods. Anläggningens ägare ansvarar för att avstängningsventilen motioneras regelbundet och för att det finns en tydlig rutin för hantering av ventilen.

Nödbrädd och förbiledning

Dagvattenanläggningar ska utrustas med nödbrädd för avledning av högre flöden än vad anläggningen är dimensionerad för. Om det finns risk att anläggningen eller miljön påverkas negativt av de högre flödena ska förbiledning ordnas vid anläggningens inlopp. Det är anläggningens ägare som ansvarar för utformning av förbiledning vid inloppet samt för utformning och placering av nödbrädden. Den vidare avledningen av höga flöden från nödbrädden eller förbiledningen ansvarar fastighetsägaren eller huvudmannen för den allmänna platsmarken för.

Säkerhet

Det är viktigt att allmänna dagvattenanläggningar utformas på ett säkert sätt, för att minimera risken för skada och fara för liv. Staket kan i vissa fall öka säkerheten runt en öppen anläggning, men kan också vara en falsk trygghet. Detta eftersom det kan vara svårt

att upptäcka brister i staketet och eftersom barn ofta kan ta sig över staketet både snabbare och lättare än vuxna. Staket ska därför undvikas så långt som möjligt. I stället ska det eftersträvas att säkerheten vid en öppen dagvattenanläggning uppnås med rätt utformning avseende släntlutning, bottenmaterial och växtlighet.

Samordning med annan vattenhantering

Om skyfall, naturmarksavrinning från omkringliggande mark eller liknande också behöver fördröjas inom ett område, och det är fördelaktigt att samordna detta med den fördröjning av dagvatten som VA-huvudmannen ansvarar för, ska anläggningen utformas på ett sätt som inte försämrar funktionen av den allmänna dagvattenhanteringen. Exempelvis ska eventuellt sediment i anläggningen inte riskera att röras upp vid höga flöden, eftersom detta kan medföra att redan avskilda föroreningar sprids vidare till recipienten eller omkringliggande miljö.

För en anläggning som hanterar både dagvatten som omfattas av VA-huvudmannens ansvar och andra vattentyper som omfattas av andra aktörers ansvar, delas ansvaret för anläggningen mellan VA-huvudmannen och aktören eller aktörerna för den eller de vattentyper som också omhändertas i anläggningen. Fördelningen ska baseras på andel volym i anläggningen som behövs för respektive vattentyp och ska beslutas innan anläggningen byggs. Fördröjning eller annan hantering av andra vattentyper tillsammans med allmän dagvattenhantering ska alltid godkännas av Mittskåne Vatten.

Drift och underhåll

För att dagvattenanläggningar ska fungera under lång tid utan att funktionen försämras är det viktigt att de underhålls regelbundet. Ansvar för skötseln ligger på ägaren av anläggningen, men för att effektivisera skötseln av öppna anläggningar läggs ofta en del av utförandet över på markägaren eller huvudmannen för marken.

I detta kapitel beskrivs de principer som används i Höörs kommun för planering och fördelning gällande skötsel av öppna dagvattenanläggningar. Vid nyanläggning sker övertagande av skötsel efter godkänd garantibesiktning.

Skötselfördelning för öppna anläggningar

För öppna allmänna dagvattenanläggningar som ligger på allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap tillämpas den principiella fördelningen enligt tabell 1. Utformning av de olika anläggningsdelarna bestäms av respektive kostnadsbärare, men om utföraren är en annan aktör än kostnadsbäraren ska samråd ske. Om en annan aktör än kostnadsbäraren har önskemål om utformning tar denna aktör delvis eller helt över kostnaden. Bedömning görs i varje enskilt fall.

För öppna allmänna dagvattenanläggningar som ligger på annan mark än allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap, skriver Mittskåne Vatten avtal med markägaren eller huvudmannen om skötselfördelning. Utgångspunkten ska vara att följa den principiella

fördelningen enligt tabell 1, där markägaren eller huvudmannen tar Gatu- och parkenhetens del.

För öppna anläggningar som delvis är en allmän dagvattenanläggning men som också hanterar vatten utanför Mittskåne Vattens ansvar, delas Mittskåne Vattens kostnader enligt tabell 1 med den eller de aktörer som ansvarar för hanteringen av det andra vattnet. Fördelningen ska baseras på andel volym som behövs för respektive vattentyp.

För anläggningar eller naturligt vatten som inte är en allmän dagvattenanläggning ansvarar fastighetsägaren eller eventuell samfällighet för drift och underhåll.

Skötselplan

För nya allmänna dagvattenanläggningar ska en skötselplan tas fram under projekteringsfasen av projektören, i samråd med Mittskåne Vatten och Gatu- och parkenheten. I skötselplanen ska det tydligt framgå vilka moment som ska utföras för att bibehålla funktionen av anläggningen och vem som ansvarar för utförandet. Det ska även framgå hur ofta momenten ska utföras och under vilken tid på året det är lämpligt att utföra dem. Planen ska godkännas av anläggningens ägare och skötselutförare innan övertagande. För befintliga dagvattenanläggningar som saknar skötselplan är det anläggningens ägare som ansvarar för att ta fram en plan.

Tabell 1; Principiell fördelning av kostnader och utförande kopplat till skötsel av öppna allmänna dagvattenanläggningar. MSV står för Mittskåne Vatten, FÅ för fastighetsägare och GP för Gatu- och parkenheten.

Moment	Anläggningsdel	Kostnadsbärare	Utförare
Underhåll och rensning	Inlopp från allmän ledning	MSV	MSV
	Inlopp som utgör förbindelsepunkt	MSV	MSV
	Inlopp från enskild ledning utan förbindelsepunkt*	FÅ	FÅ
	Utlopp	MSV	MSV
	Sediment i anläggningen	MSV	MSV
	Underliggande dräneringsledning	MSV	MSV
	Underliggande dräneringslager	MSV	MSV
	Skräpplockning	GP	GP
	Delar som är till för estetik, rekreation och/eller naturvärden	GP	GP
Röjning och klippning	Växtlighet i permanent vattenyta	MSV	MSV
	Slänter ovan permanent vattenyta	MSV	GP
	Botten av torrdamm/torrt dike	MSV	GP
	Våtmarksliknande botten	MSV	GP
	Serviceväg	MSV	GP
Lagning och återställning	Raserade slänter	MSV	MSV
	Ändrad markstruktur	MSV	MSV
	Delar som är till för VA-funktion	MSV	MSV
	Delar som är till för estetik, rekreation och/eller naturvärden	GP	GP

*Inlopp från enskild ledning utan förbindelsepunkt ska undvikas i nya anläggningar.

Plan- och byggprocessen

Vid planering av nya områden eller förändring av befintliga områden är det viktigt att dagvattenfrågan lyfts tidigt i processen, eftersom dagvatten kräver utrymme. Vidare är god samordning och uppföljning mellan olika aktörer och olika skeden nödvändig.

I detta kapitel ges en övergripande beskrivning av hur dagvattenfrågan ska beaktas i olika skeden av plan- och byggprocessen.

Lämplig markanvändning

Det är viktigt att förutsättningarna i den naturliga miljön, recipienten och befintliga VA-system beaktas i val av markanvändning i hela plan- och byggprocessen. Ny bebyggelse ska inte planeras i områden med hög översvämningsrisk. Samtidigt ska potentiella ytor för dagvattenhantering och skydd mot översvämning identifieras och säkras.

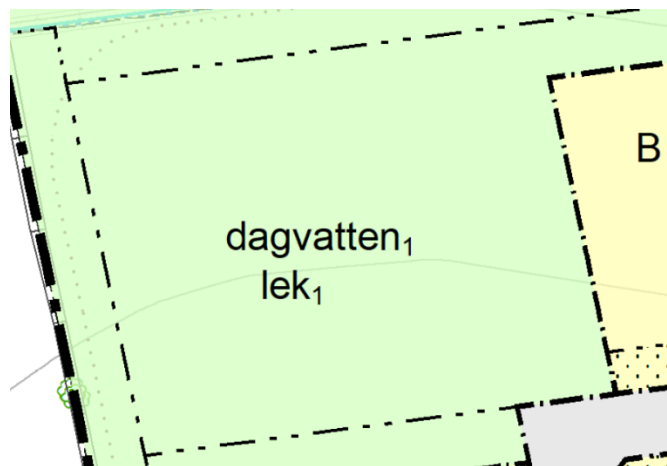
Om det under arbetets gång framgår att genomförandet av en plan eller byggåtgärd kräver extraordinära åtgärder för dagvattenhantering eller skydd mot översvämning, bör planen eller byggåtgärden inte anses lämplig att genomföra enligt Boverket. Vad som anses vara en extraordinär åtgärd beror på ett områdes förutsättningar och kan därför skilja sig mellan olika områden. Bedömning görs gemensamt av de olika enheterna inom Samhällsbyggnadssektorn.

Övergripande planering

I kommunens övergripande planering, såsom översiktsplanering och fördjupad översiktsplanering, finns möjlighet att ta ett helhetsperspektiv gällande vattenfrågor. Detta kan exempelvis göras genom att inkludera övergripande ytanspråk för dagvattenhantering i bedömningen av lämplig exploateringsgrad, samt genom att peka ut ytor för översvämning inom tätorter. Dessutom ska kommunen i ÖP redovisa klimatrelaterade risker för byggd miljö samt hur sådana risker kan minska eller upphöra. Sådana klimatrelaterade risker avser bland annat översvämning.

Detaljplanering

Varje detaljplan ska redovisa förutsättningarna för hantering av dagvatten och annat naturligt förekommande vatten samt hur hanteringen kan lösas på lämpligt vis. Om det finns ytor och markförhållanden såsom nivå, lutning och genomsläpplighet, som är nödvändiga för att lämplig dagvattenhantering och skydd mot översvämning ska kunna behållas eller genomföras, ska de säkerställas i plankartan. Allmänna dagvattenanläggningar ska vid behov skyddas med ledningsrätt eller servitut, vilket också ska säkerställas i plankartan.

Projektering och genomförande

I en detaljprojektering ska planerade dagvattenanläggningars utformning bestämmas och skötselplan tas fram. Allmänna dagvattenanläggningar ska vid behov skyddas med ledningsrätt eller servitut, och vid ny eller förändrad dagvattenanläggning ska anmälan göras till Miljöenheten. Om det önskas en annan lösning än den som beskrivs i aktuell detaljplan, är det den aktör som önskar förändringen som ska visa att det nya förslaget motsvarar det beskrivna. Om detaljplan saknas eller har bristande beskrivning av dagvattenhantering och skydd mot översvämning, kan utredning av lämplig lösning behövas i projekteringsskedet. Under genomförandet ska det kontrolleras att projekterad utformning uppfylls.

Bygg- och marklov

Vid bygg- och marklov ska det säkerställas att eventuell detaljplan följs, eller att eventuellt undantag från detaljplanen är lämpligt. Om detaljplan saknas eller är äldre än genomförandetiden och har bristande beskrivning av dagvattenhantering och skydd mot översvämning, ska översvämningsrisken bedömas i bygglovsskedet. Om risken bedöms som stor kan kommunen besluta om anstånd i ärendet och samtidigt besluta om att påbörja arbete för att upphäva eller ändra detaljplanen. Vid mindre risk kan upplysning till den ansökande ges. När en bygg- eller markåtgärd kan påverka befintliga allmänna dagvattenanläggningar, med eller utan ledningsrätt eller servitut, ska upplysning alltid ges till den sökande.

Anmälan och tillstånd

Vid VA-anmälan eller anmälan om ny eller förändrad dagvattenanläggning, och vid tillståndsansökan för miljöfarlig verksamhet, ska fastighetens eller verksamhetens planerade dagvattenanläggning redovisas. Om krav ställs på dagvattenhanteringen av Miljöenheten, Mittskåne Vatten och/eller markavvattningsföretag ska sökanden redovisa hur kraven kommer att uppnås med planerade åtgärder.